

Gyorsjelentés a 2016. június 26-i spanyol országgyűlési választások eredményéről

2016. június 27.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Vezetői összefoglaló

Spanyolországban 2015. december 20-án tartottak parlamenti választásokat, azonban az azt követő négy hónapban egyik pártnak sem sikerült kormányt alakítania, ezért – a spanyol demokrácia történetében példátlan módon – VI. Fülöp spanyol király 2016. május 3-i rendeletével feloszlatta az országgyűlést, és új választásokat írt ki 2016. június 26-ára.

A választásokat a tavaly decemberi fordulóhoz hasonlóan a Spanyolországot 2011 vége óta irányító Spanyol Néppárt (Partido Popular - PP) nyerte. A párt összesen 137 mandátumot szerzett a kétkamarás parlament 350 fős alsóházában (a Képviselői Kongresszusban), amely 14 mandátummal múlja felül a párt tavaly decemberben elért eredményét. A második helyen a Spanyol Szocialista Munkáspárt (Partido Socialista Obrero Español - PSOE) végzett. A pártnak 85 képviselője kerül a Kongresszusba (ez 5 mandátummal kevesebb a tavaly decemberi eredményüknél). A radikális változásokat követelő Podemos és az Egyesült Baloldal (Izquierda Unida - IU) elnevezésű politikai formáció szövetsége, az Unidos Podemos közösen indult a június 26-i parlamenti választásokon azzal a céllal, hogy átvegye a vezető szerepet a baloldalon a PSOE-től. A szövetség ugyanakkor csupán harmadikként végzett, és 71 képviselőt delegálhat a Kongresszusba. A Ciudadanos (Állampolgárok) nevű liberális középpárt, csakúgy, mint 2015 decemberében, most is negyedikként jutott be az alsóházba, 32 mandátummal, vagyis nyolc mandátumot veszített az előző választásokhoz képest.

A Képviselőházban ismételen egyik párt sem tudta megszerezni a 176 mandátumot igénylő abszolút többséget. Ez azt jelenti, hogy a decemberi választásokhoz hasonlóan, a győztes PP ismét nem képes önállóan kormányt alakítani, azaz a pártoknak újfent koalíció létrehozásáról kell tárgyalniuk. Amennyiben a PP-nek nem sikerül kormányt alakítania, úgy valószínűleg a PSOE tehet majd erre kísérletet; erre ugyanakkor már januárban is sor került és a PSOE koalíciós törekvései akkor nem vezettek eredményre.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	2
A választások eredménye	3
Pártvezetők, miniszterelnök-jelöltek nyilatkozatai	4
A miniszterelnök megválasztásának menete	5
Melléklet.....	6

A választások eredménye

A vasárnap tartott spanyol országgyűlési választásokon a választópolgárok 69,84 %-a vett részt, ami alulmúlta a decemberi részvételt, ekkor ugyanis a választók 73,2 %-a járult az urnákhoz.¹

A választásokat a Spanyol Néppárt (PP) nyerte. A Spanyolországot 2011 vége óta irányító PP a 350 fős Kongresszusban 137 mandátumot szerzett, amellyel egyedüli pártként, jelentősen javítani tudott az előző választásokon elért eredményén, 14 képviselői hellyel felülmúlva azt.

Második helyen a Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) végzett, amelynek 85 képviselője kerül az alsóházba. Ezzel a szocialisták rácafoltak az exit poll felmérések és a választás előtti utolsó közvélemény-kutatások előrejelzéseire, ezek ugyanis a harmadik helyre várták őket. Ezzel együtt, a párt ötten kevesebb mandátumot szerzett a 2015. decemberi eredményéhez képest.

A választások nagy vesztese az **Unidos Podemos** (a Podemos és az Egyesült Baloldal (IU) szélsőbaloldali pártszövetsége), amely **harmadikként végzett,** és összesen 71 képviselőt delegálhat a Képviselőházba. Ez éppen annyi, mint amennyi mandátumot a szövetséget alkotó két párt a tavaly decemberi választásokon külön-külön szerzett. Az egyesülésnek így nem sikerült elérnie azt a célját, hogy vezető politikai erővé váljon a baloldalon, holott a választások előtti felmérések alapján még azt a lehetőséget sem lehetett teljesen kizárni, hogy megnyerheti a választásokat. A választási eredmények azonban azt mutatják, hogy az elmúlt hónapok kampányolása következtében a pártszövetség több mint egy millió szavazatot veszített.²

A **Ciudadanos** nevű liberális középpárt, csakúgy, mint 2015 decemberében, most is **negyedikként jutott be az alsóházba,** 32 mandátummal. A párt rosszabbul szerepelt, mint a korábbi fordulóban, ugyanis nyolc mandátumot veszített az előző választásokhoz képest.³ (Emellett a Ciudadanos az előző választáshoz hasonlóan, ismét nem került be a spanyol országgyűlés felsőházába, a Szenátusba.)

Az eredmények alapján most sem sikerült megszereznie egyik pártnak sem a Képviselőházban az abszolút többséget (176 mandátum). Ez azt jelenti, hogy a decemberi választásokhoz hasonlóan **a győztes PP megint nem tud önállóan kormányt alakítani, vagyis a pártoknak koalíció létrehozásáról kell majd tárgyalniuk.** Az eredmények ismeretében a király először a PP vezetőjét, Mariano Rajoyt fogja felkérni a kormányalakításra. A PP-nek ugyanakkor koalíciós partner(ek)e)t kell találnia, ami nem lesz könnyű, Rajoy ugyanis a decemberi választásokat követően, január 22-én is azért kényszerült visszalépésre, mert a Podemos koalíciós ajánlatot tett a PSOE-nak, így a PP nem rendelkezett elég támogatóval a kormányalakításhoz. A PP legitimitása ugyanakkor az ismételt győzelemmel nőtt, és a 208 fős Szenátusban viszont abszolút többsége lesz.

Amennyiben a PP-nek mégsem sikerül kormányt alakítania, úgy valószínűleg a PSOE tehet majd erre kísérletet, de ez a lehetőség már januárban is adott volt, és Pedro Sánchez koalíciós törekvései akkor nem bizonyultak elegendőnek ahhoz, hogy többséget szerezzen. (A PSOE tavaly decemberben megállapodásra jutott a Ciudadanos-szal, azonban nem sikerült az abszolút többséghez szükséges Podemos támogatását megszereznie, amelynek főképp a Podemos és a Ciudadanos között fennálló ideológiai ellentét volt az oka.⁴)

¹ http://elpais.com/tag/elecciones_generales/a/

² http://politica.elpais.com/politica/2016/06/26/actualidad/1466960454_694602.html

³ http://inforadio.hu/kulfold/2016/06/27/a_konzervativ_neppart_nyerte_a_spanyol_valasztast/

⁴ A katalán referendum kérdése volt az egyik fő akadály, ami egy esetleges PSOE-Podemos-Ciudadanos koalíciónak az útjában állt. A Podemos ugyanis támogatja a katalán függetlenségről szóló népszavazás kiírását, míg a Ciudadanos pont azért jött létre, hogy fenntartsa Spanyolország egységét a katalán függetlenségi mozgalommal szemben.

Pártvezetők, miniszterelnök-jelöltek nyilatkozatai⁵

A PP vezetője, Mariano Rajoy ügyvezető spanyol miniszterelnök a választási eredményeket követően a választóihoz intézett beszédében úgy nyilatkozott, hogy a győzelembe vetett hit segítette megnyerniük a választásokat. *„Komplikált volt, de megnyertük a csatát Spanyolországért és a spanyolokért. Megnyertük a választást, követeljük a jogot a kormányalakításhoz”* – jelentette ki Rajoy.⁶ A parlamentbe bejutott többi pártra utalva azt is mondta, hogy már a választások másnapján „mindenkivel” megkezdik a párbeszédet, a spanyolok „100 %-ának képviselete” érdekében. Hozzátette, hogy az egész nép szolgálatára állnak, azokéra is, akik nem szavaztak rájuk. Egy hétfői interjúban úgy nyilatkozott, hogy jobb lenne csak egy párttal szövetséget kötni, mintsem több kisebb párttal, hiszen ez stabilabb lehetőségeket biztosít, így első körben a PSOE vezetőjével Pedro Sáncheggel kíván tárgyalni a kormányalakításról.

Pedro Sánchez, a PSOE főtitkára optimistán, de visszafogottan nyilatkozott miután pártja megőrizte vezető szerepét a baloldalon. *„Köszönöm az állampolgároknak, hogy a kezükbe vették a saját sorsukat”* – mondta Sánchez, utalva arra, hogy az előzetes felmérések a párt csúfos vereségét jelezték. *„A nehézségek ellenére a szocialista párt újra jelentős politikai erő – emelte ki Sánchez, hangsúlyozva azt is, hogy nem elégedett, mert győzni akart a választásokon. Pablo Iglesias és a Podemos hibáztatta azért, hogy az elmúlt hat hónapban nem tudott megalakulni egy baloldali kormány Spanyolországban, és azért is, hogy a konzervatív párt megerősödött. Sánchez szerint a szocialista párt a dél-európai ország egyetlen haladó pártja, amely az elmúlt 37 évben modernizálta és európaivá tette Spanyolországot. A politikus nyilvánosan gratulált a PP-nek a győzelméhez. Antonio Hernando, a szocialista párt szóvivője* ugyanakkor egy gyors egyeztetést követően a hétfő délutáni sajtónyilatkozatokban már azt mondta, hogy *„Nem fogjuk támogatni Rajoy beiktatását.”* A PSOE következő közgyűlésére július 9-én kerül sor, akkor dönthetnek arról, hogy milyen formában vesznek részt a koalícióban.⁷

Pablo Iglesias, az Unidos Podemos szövetség miniszterelnök-jelöltje elismerte, hogy eltérő várakozásaik voltak, mint amilyen eredmény született, és nem vált be az az elképzelésük, hogy az egyesülés győzhet, annak ellenére, hogy a „haladás” érdekében fogtak össze. Szerinte a szövetséggel szembeni elvárások eltúlzottak voltak, de az eredmény ellenére sokat fejlődtek. *„Előbb-utóbb nyerni fogunk”* – jelentette ki Iglesias. Aggodalmának adott hangot a konzervatív blokk megerősödése miatt, és jelezte, hogy párbeszédet kezdeményez a szocialista párttal annak érdekében, hogy más politika felé haladjanak.⁸

Alberto Rivera, a Ciudadanos elnöke az első nyilatkozataiban arról beszélt, hogy nem elégedettek, mert többet szerettek volna elérni, és belátják, hogy ennek érdekében változtatniuk kell, illetve fel kell deríteniük, hogy miért nem sikerült több embert mozgósítani. *„A Ciudadanos képes lesz Spanyolország megújítására és képes lesz változásokat keresztülvinni a fejlődés érdekében, ahogy ezt tette az egész kampány alatt”* – jelentette ki a pártvezető. Azt üzenté a PP-nek és a PSOE-nak,

⁵ http://politica.elpais.com/politica/2016/06/27/actualidad/1467015399_925151.html

<http://www.elmundo.es/espana/2016/06/27/5770e2d8e2704e60538b4590.html>

<http://www.elmundo.es/espana/2016/06/26/57704a8a268e3e64178b4614.html>

http://inforadio.hu/kulfold/2016/06/27/oromunnepe_a_neppartnal_gyaszhangulat_a_podemosnal/

⁶ <https://video.repubblica.it/mondo/elezioni-spagna-rajoy--abbiamo-vinto-rivendico-il-diritto-di-governare/244526/244587>

⁷ http://politica.elpais.com/politica/2016/06/27/actualidad/1467015115_847031.html

⁸ <http://www.20minutos.es/noticia/2782589/0/elecciones-generales-2016-unidos-podemos/>

hogy „legyenek készek asztalhoz ülni, és próbáljanak meg kormányt alakítani”, illetve, hogy „a Ciudadanos ott lesz ennél az asztalnál”. Részvételük egyetlen feltételként azt kötötte ki, hogy a pártok helyezték a spanyolok érdekeit a miniszteri pozíciókról való egyezkedés fölé. Rivera ezzel a kijelentésével tulajdonképpen egy három párti nagykoalíció (PP - PSOE - Ciudadanos) létrehozását ajánlotta fel. Ezzel a koalícióval egyébként a PP fél évvel ezelőtt már megpróbálkozott, de akkor azt a PSOE és a Ciudadanos is elutasította. Hétfő délután ugyanakkor a Ciudadanos újra kijelentette, hogy nem támogatja sem a PP-vel való közös koalícióalakítást, sem pedig Mariano Rajoy miniszterelnökké választását.⁹

A miniszterelnök megválasztásának menete

Az új spanyol törvényhozás július 19-én tartja alakuló ülését.¹⁰ Ezt követően kezdődhetnek meg ismét a kormányalakítási tárgyalások, amelyek kezdetén az uralkodó fogadja az új parlament pártjainak vezetőit, majd egyiküket felkéri a kormányalakításra.

A spanyol választási törvény szerint az új kormányfő személyét a király javaslatára a parlament alsóháza, vagyis a Képviselői Kongresszus választja meg. Az első szavazásnál abszolút többség (176 szavazat) szükséges, ha azonban ez nincs meg, akkor a 48 órával később tartott második szavazáson már az egyszerű többség is elegendő a jelölt megválasztásához. Amennyiben egy jelölt a második szavazáson is elbukik, a királynak a politikai pártokkal egyeztetve új jelöltet kell a parlament elé terjesztenie. Ha a parlament az első szavazás időpontjától számított két hónapon belül nem jut dűlőre a kormányfő személyét illetően, új választásokat kell kiírni.¹¹

⁹ http://www.tgcom24.mediaset.it/mondo/spagna-ciudadanos-niente-accordo-con-il-pp-di-raioy_3016852-201602a.shtml

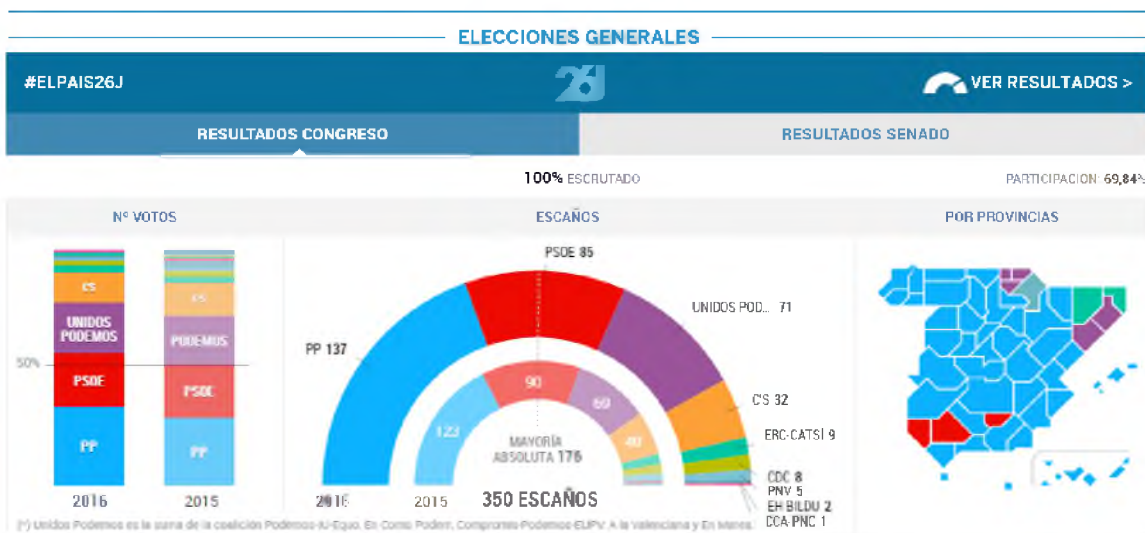
¹⁰ <http://inforadio.hu/kulfold/2016/06/27/oromunnap-a-neppartnal-gyaszhangulat-a-podemosnal/>

¹¹ http://index.hu/kulfold/2015/12/20/spanyol_valasztas_exit_pollok_eredmenyei/

Melléklet

A szavazatok teljes feldolgozottságát követően a spanyol országgyűlés két házának összetétele a következőképpen alakul:¹²

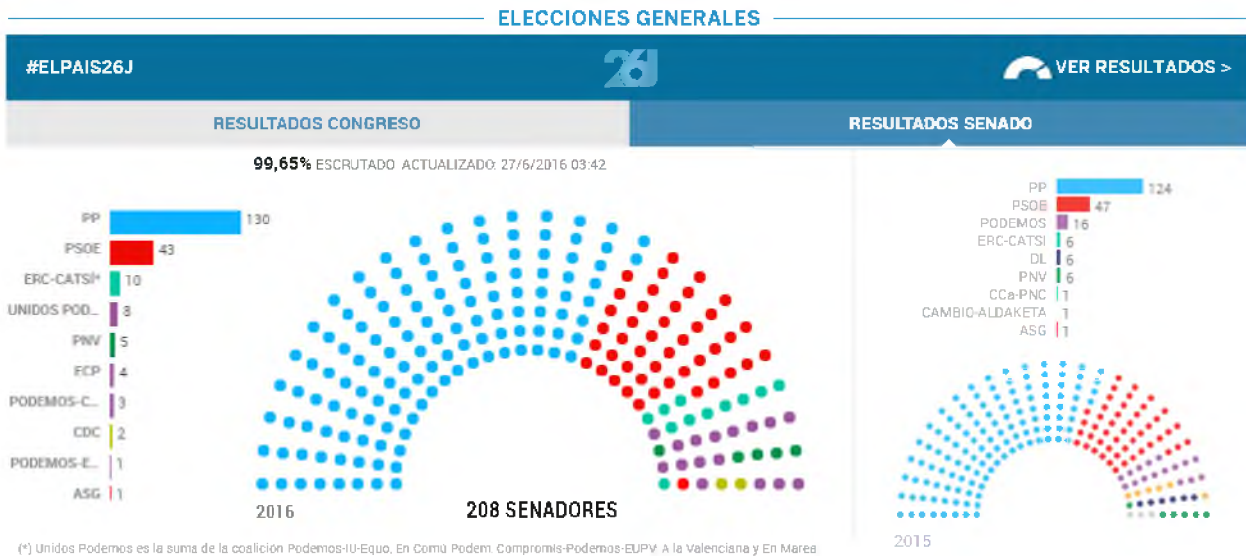
A Képviselőház (Congreso) összetétele

- Spanyol Néppárt (PP) 137 mandátum (szavazati arány: 33,03%)
- Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) 85 mandátum (szavazati arány: 22,66%)
- Unidos Podemos 71 mandátum (szavazati arány: 21,1%)
- Ciudadanos (liberális párt - C's) 32 mandátum (szavazati arány: 13,05%)
- ERC-CATSI (katalán köztársasági baloldal) 9 mandátum (szavazati arány: 2,63%)
- CDC (katalán jobbközép párt) 8 mandátum (szavazati arány: 2,01%)
- PNV (Baszk Nemzeti Párt) 5 mandátum (szavazati arány: 1,2%)
- EH Bildu (baszk szélsőbaloldali függetlenségi párt) 2 mandátum (szavazati arány: 0,77%)
- CCA-PNC (kanári-szigeteki regionális párt) 1 mandátum (szavazati arány: 0,33%)

¹² <http://resultados.elpais.com/elecciones/generales.html>

A Szenátus (Senado) összetétele

- Spanyol Néppárt (PP) 130 mandátum
- Spanyol Szocialista Munkáspárt (PSOE) 43 mandátum
- Unidos Podemos összesen 16 mandátum (8 mandátum az Unidos Podemos, 4 mandátum az ECP és 4 a helyi, szatelit pártokkal kialakított közös listán nyert mandátum)
- ERC-CATSI (katalán köztársasági baloldal) 10 mandátum
- PNV (Baszk Nemzeti Párt) 5 mandátum
- CDC (katalán jobbközép párt) 2 mandátum
- CCA-PNC (kanári-szigeteki regionális párt) 1 mandátum
- ASG (Gomerai Szocialista Egyesület) 1 mandátum